

नेपाल राष्ट्र बैंक

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

पत्र संख्या : बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/०१/०८३/८४

केन्द्रीय कार्यालय

बालुवाटार, काठमाडौं

फोन नं. : ०१-५७९६४१/४२/४३/४४

Website : www.nrb.org.np

पोष्ट बक्स : ७३

मिति : २०८३/०५/११

इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु,

महाशय,

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८२ मा संलग्न तालिकाबमोजिम संशोधन/परिमार्जन/थप गरिएको हुँदा सोहीबमोजिम गर्नु गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ।

भवदीय,

(रामु पौडेल)
कार्यकारी निर्देशक

बोधार्थ :

- (१) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय।
- (२) श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संस्थान समन्वय महाशाखा, सिंहदरबार।
- (३) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग।
- (४) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग।
- (५) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग।
- (६) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग।
- (७) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग।
- (८) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, कानून महाशाखा।
- (९) श्री नेपाल बैंकर्स संघ, सेन्ट्रल विजनेश पार्क, थापाथली।
- (१०) श्री डेभलपमेण्ट बैंकर्स एसोसिएसन, लाजिम्पाट।
- (११) श्री नेपाल वित्तीय संस्था संघ, डिल्लीबजार।

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८२ मा संशोधन/परिमार्जन/थप

क्र.सं.	व्यवस्था नं.	विद्यमान व्यवस्था	संशोधित व्यवस्था
१.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १०/०८२ को बुँदा नं. २. को खण्ड (ड) को ९ मा संशोधन ।	२. संस्थापक तथा संस्थापक समूहको शेयर नामसारी वा बिक्री सम्बन्धमा (ड) देहायको अवस्था भएको कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थालाई संस्थापकले आफ्नो स्वामित्वको शेयर नामसारी वा बिक्री गर्न पाउने छैनन् :- (९) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको चुक्ता पुँजीको पन्ध्र प्रतिशत भन्दा कम शेयर लिएको शेयरधनीले थप शेयर नामसारी वा खरिद गरी लिँदा निजको स्वामित्वमा उक्त इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको चुक्ता पुँजीको पन्ध्र प्रतिशत भन्दा बढी शेयर स्वामित्व हुने अवस्था भएको, वा	२. संस्थापक तथा संस्थापक समूहको शेयर नामसारी वा बिक्री सम्बन्धमा (ड) देहायको अवस्था भएको कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थालाई संस्थापकले आफ्नो स्वामित्वको शेयर नामसारी वा बिक्री गर्न पाउने छैनन् :- (९) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको चुक्ता पुँजीको पन्ध्र प्रतिशत भन्दा कम शेयर लिएको शेयरधनीले थप शेयर नामसारी वा खरिद गरी लिँदा निजको स्वामित्वमा बुँदा नं. ८ (क) मा तोकिएको भन्दा बढी हुने गरी उक्त इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको शेयर स्वामित्व हुने अवस्था भएको,
२.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १०/०८२ मा बुँदा नं. ९ मा संशोधन ।	९. प्रचलित कानुन र यस बैंकको निर्देशन पालना गर्ने/गराउने सन्दर्भमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले धारण गरेका संस्थापक शेयर, संस्थापक - संस्थापक बीचमा हस्तान्तरण गर्नु पर्ने अवस्था आई परेमा यस बैंकको स्वीकृति लिई प्रति व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संस्था तथा समूहको १५ प्रतिशतको सीमाभन्दा बढी भएमा समेत खरिद बिक्री गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन । तर, यसरी धारण गरेका शेयर १५ प्रतिशतको सीमाभन्दा बढी भएको अवस्थामा उक्त शेयर आफूले धारण गरेको मितिले ५ वर्षभित्र बिक्री वितरण गरी अनिवार्य रुपमा १५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याई सक्नु पर्नेछ । उपर्युक्त तोकिएको सीमाभित्र कायम नरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका संस्थापक शेयरधनीहरुलाई उक्त सीमाभित्र नआएसम्म सम्बन्धित बैंक तथा	९. प्रचलित कानुन र यस बैंकको निर्देशन पालना गर्ने/गराउने सन्दर्भमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले धारण गरेका संस्थापक शेयर, संस्थापक-संस्थापक बीचमा हस्तान्तरण गर्नुपर्ने अवस्था आई परेमा यस बैंकको स्वीकृति लिई प्रतिव्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संस्था तथा समूहको बुँदा नं. ८ (क) मा तोकिएको सीमाभन्दा बढी भएमा समेत खरिद बिक्री वा हकहस्तान्तरण गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन । यसरी सीमाभन्दा बढी शेयरधारण गरेका शेयरधनीको हकमा यस्तो अवस्था आउनु अघि धारण गरेको शेयरमा मात्र नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण गर्न सकिनेछ । यसरी तोकिएको सीमा भन्दा बढी भएको शेयर आफूले धारण गरेको मितिले ५ वर्षसम्म सीमाभित्र नल्याएमा सीमा कायम नहुँदासम्मका लागि सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट निज शेयरधनीले धारण गरेको सम्पूर्ण शेयरको नगद लाभांश र बोनस शेयर वितरणमा रोक तथा हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाइने र बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा ९९ को उपदफा (३)(क) बमोजिम कारबाही हुनेछ ।

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८२ मा संशोधन/परिमार्जन/थप

		वित्तीय संस्थाबाट वितरण हुने नगद लाभांश, बोनस शेयर र हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाइएको छ ।	
३.	इ.प्रा.निर्देशन नं. १५/०८२ सँग सम्बन्धित अनुसूची १५.१ को बुँदा २.४ मा संशोधन ।	२.४ सञ्चालन लागत सञ्चालन लागत गणना गर्दा देहायबमोजिम गर्नु पर्नेछ : सञ्चालन लागत प्रतिशत = $\frac{\text{कुल सञ्चालन खर्च} * X ८५^{**}}{\text{लगानी योग्य कोषको औसत रकम}}$	२.४ सञ्चालन लागत सञ्चालन लागत गणना गर्दा देहायबमोजिम गर्नु पर्नेछ : सञ्चालन लागत प्रतिशत = $\frac{\text{कुल सञ्चालन खर्च} * X ९०^{**}}{\text{लगानी योग्य कोषको औसत रकम}}$
४.	इ.प्रा.निर्देशन नं. १५/०८२ सँग सम्बन्धित अनुसूची १५.१ को नोट मा संशोधन ।	नोट : * पछिल्लो अवधिको आधारमा वार्षिकीकरण गरिएको । ** सञ्चालन खर्च अन्तर्गत १५ प्रतिशत रकम गैरकोष सञ्चालन खर्च अनुमान गरिएको र सोको पूर्ति गैरकोष आम्दानीबाट नै हुन सक्नेने. रा बैंक निर्देशन फा.नं.१५.१	नोट : * आर्थिक वर्ष सुरु भएदेखि आधार दर गणना गर्दाको महिनासम्म व्यतित भइसकेका महिनाको सञ्चालन खर्चलाई आर्थिक वर्षको सुरुदेखि व्यतित भइसकेको महिनाको संख्याले भाग गर्दा आउने औसत प्रतिमहिना रकमलाई वार्षिकीकरण गरी कुल सञ्चालन खर्च निर्धारण गर्नुपर्नेछ । Total Operating Expenses = $\frac{\text{Total operating expenses for the fiscal year till applicable month}}{\text{No. of months after the beginning of fiscal year till applicable month}} \times 12$ ** सञ्चालन खर्च अन्तर्गत १० प्रतिशत रकम गैरकोष सञ्चालन खर्च अनुमान गरिएको र सोको पूर्ति गैरकोष आम्दानीबाट नै हुन सक्ने ।

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८२ मा संशोधन/परिमार्जन/थप

५.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ३ को उपबुँदा (ढ) मा संशोधन ।	(ढ) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको “सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिमको रु. १० लाखसम्मको व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जा, रु. १५ लाखसम्मको महिला उद्यमशील कर्जा र उक्त कार्यविधिमा उल्लिखित अन्य सहुलियतपूर्ण कर्जाहरू एवम् रु. १५ लाखसम्मको कृषि, उद्यम, हस्तकला तथा सीपमुलक व्यवसाय प्रवर्द्धन कर्जा ।	(ढ) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको “सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदानसम्बन्धी कार्यविधि, २०८२” बमोजिमको रु. ३० लाखसम्मको कृषि तथा पशुपन्छी कर्जा र रु. २५ लाखसम्मको उक्त कार्यविधिमा उल्लिखित अन्य सहुलियतपूर्ण कर्जाहरू ।
६.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ३ को उपबुँदा (ण) मा संशोधन ।	(ण) साना तथा लघु व्यवसायहरूलाई चल/अचल सम्पत्ति धितो लिई वा उद्यम/परियोजना धितो लिई प्रवाहित रु. १० लाखसम्मको कर्जा ।	(ण) साना, घरेलु तथा लघु व्यवसायहरूलाई चल/अचल सम्पत्ति धितो लिई वा उद्यम/परियोजना धितो लिई प्रवाहित रु. ३० लाखसम्मको कर्जा ।
७.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ३ को उपबुँदा (द) मा संशोधन ।	(द) वास्तविक कृषि व्यवसायीलाई रु. २० लाखसम्म कृषि व्यवसाय सञ्चालन गर्न परियोजनाको धितोमा प्रवाह हुने कर्जा । यस्तो व्यवसायको अनिवार्य रुपमा बीमा गर्नु पर्नेछ ।	(द) कृषि व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रवाह हुने रु. ३० लाखसम्मको कर्जा ।
८.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ३ को उपबुँदा (ध) थप गरी क्रमसंख्या मिलान गरिएको ।	हाल नरहेको ।	(ध) कृषि उपज, मल, बीउ लगायत कृषि सामग्री ढुवानी गर्न सवारी साधन खरिदको लागि कृषक/सहकारी संस्थालाई प्रवाह हुने रु. ३० लाखसम्मको कर्जा ।

यस बैकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८२ मा संशोधन/परिमार्जन/थप

९.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ३ को उपबुँदा (न) थप गरी क्रमसंख्या मिलान गरिएको ।	हाल नरहेको ।	(न) स्थानीय/रैथाने सीप, कलाकौशलसँग सम्बन्धित व्यवसाय सञ्चालन गर्न एवम् यस्तै प्रकृतिका उद्यम, हस्तकला तथा सीपमुलक व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न प्रवाह हुने रु. २५ लाखसम्मको कर्जा ।
१०.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ४ को उपबुँदा (छ) थप गरिएको ।	हाल नरहेको ।	(छ) कुल कर्मचारी संख्याको कम्तीमा ५० प्रतिशत विपन्न वर्गका समुदायलाई रोजगारी दिई सञ्चालनमा रहेको व्यवसायलाई प्रवाह हुने रु. ३० लाखसम्मको कर्जा ।
११.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ४ को उपबुँदा (ज) थप गरिएको ।	हाल नरहेको ।	(ज) औद्योगिक व्यवसाय ऐन २०७६ मा उल्लेख भएबमोजिमको अति अविकसित क्षेत्रमा सञ्चालित उद्योग/व्यवसायका लागि प्रवाह भएको रु. १ करोड सम्मका कर्जा तथा सोही क्षेत्रमा सञ्चालित रु. २५ लाखसम्मका स्टार्टअप उद्यम कर्जा ।
१२.	इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०८२ को बुँदा नं. ४ को उपबुँदा (झ) थप गरिएको ।	हाल नरहेको ।	(झ) विपन्न वर्गका व्यक्तिले उत्पादन गरेका तरकारी, फलफूल वा कृषि उपज लगायत अन्य वस्तु तथा सेवा सोभै खरिद गर्ने वा खरिद/बिक्रीका लागि बजार सञ्चालन गर्न वा बजार उपलब्ध गर्न/गराउन व्यक्ति/व्यवसाय/विषयगत सहकारी संस्थालाई प्रवाह हुने रु. ३० लाखसम्मको कर्जा ।